

Ліана КУЛІШ (ВАРЧУК)

доктор філософії з філології, викладач кафедри іноземних мов Вінницького національного технічного університету, Хмельницьке шосе, 95, м. Вінниця, Україна, 21021.

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-8122-5142>

Бібліографічний опис статті: Куліш, Л. (2026). Перемикання кодів в сучасній амеріндіанській прозі. *Актуальні питання іноземної філології*, 24.

Перемикання кодів в сучасній амеріндіанській прозі

У статті виявлено та проаналізовано використання перемикання мовних кодів в сучасних англomовних амеріндіанських прозових текстах Льюїс Ердріч «The Last Report on the Miracles at Little No Horse», «Love medicine», а також визначено поняття та типи перемикання мовних кодів.

Перемикання коду – це перехід мовця у процесі мовленнєвого спілкування з однієї мови (діалекту, стилю) на іншу залежно від умов спілкування в межах однієї етнічної культури. Сучасна американська письменниця індіанського походження, синкретизувала два «дива символів і звуків» в одну захопливу мову – власне поєднання корінної (індіанської) та англійської мов, яке структурує її світогляд. Перемикання кодів дозволяє Л. Ердріч представити свій мультикультурний досвід.

Аналіз романів «The Last Report on the Miracles at Little No Horse» та «Love medicine» показав, що Льюїс Ердріч використовує мову Оджибве та англійську мови для передачі та підтримки культурних переконань Оджибве у сучасному художньому тексті. Л. Ердріч використовує різноманітні стратегії перемикання кодів на лексичному та реченнєвому рівнях, а також

надає контекстуальні підказки в романі, включаючи визначення, переклади, приклади та повторення. Крім того, вона включає неперекладені слова, фрази та речення мови Оджибве, щоб ствердити цінність та актуальність мови Оджибве.

За допомогою перемикання кодів письменниця бере участь у мовних переговорах; балансує потреби корінних народів з бажаннями аудиторії, вдаючись до перемикання кодів II та III типу. Л. Ердріч перемикає коди як в оповіді, так і в діалозі, але в контекстуально відповідних умовах; значна частина мови Оджибве знаходиться у флешбеках, між персонажами Оджибве. Перемикання кодів Л. Ердріч символізує її бажання вивчити та зберегти мову, інтегруватися в культуру та поділитися нею зі своєю аудиторією, стати культурним дороговказом для сторонніх.

Перспективою нашого дослідження є дослідити перемикання мовних кодів в романі Патрісії Грейс «Potiki».

Ключові слова: перемикання коду, типи перемикання кодів, мова, вірування, культура, амеріндіанська культура, Оджибве, американські індіанці.

Liana KULISH (VARCHUK)

Doctor of Philosophy in Philology, Lecturer at the Department of Foreign Languages, Vinnytsia National Technical University, Khmelnytske Shosse, 95, Vinnytsia, Ukraine, 21021.

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-8122-5142>

To cite this article: Kulish, L. (2026). Peremykannya kodiv v suchasniy amerindians'kiy prozi [Code-switching in modern Amerindian prose]. *Current Issues of Foreign Philology*, 24, doi:

Code-switching in contemporary Native American prose

The article reveals and analyzes the use of language code switching in modern English-language Native American prose texts by Lewis Erdrich, “The Last Report on the Miracles at Little No Horse”, “Love medicine”, and also defines the concept and types of language code switching.

Code switching is the speaker’s transition in the process of speech communication from one language (dialect, style) to another depending on the conditions of communication within the same ethnic culture. A modern American writer of Native American origin, syncretized two “wonders of symbols and sounds” into one fascinating language – a combination of indigenous (Indian) and English languages, which structures her worldview. Code switching allows L. Erdrich to present her multicultural experience.

Analysis of the novels The Last Report on the Miracles at Little No Horse and Love Medicine has shown that Lewis Erdrich uses Ojibwe and English to convey and support Ojibwe cultural beliefs in contemporary fiction. Erdrich uses a variety of code-switching strategies at the lexical and sentence levels, and provides contextual clues throughout the novel, including definitions, translations, examples, and repetition. She also includes untranslated Ojibwe words, phrases, and sentences to assert the value and relevance of the Ojibwe language.

Through code-switching, the writer engages in linguistic negotiations; balancing the needs of indigenous peoples with the desires of the audience, using Type II and Type III code-switching. Erdrich switches codes in both narrative and dialogue, but in contextually appropriate settings; much of the Ojibwe language is in flashbacks, between Ojibwe characters. L. Erdrich's code-switching symbolizes her desire to learn and preserve the language, to integrate into the culture and share it with her audience, to become a cultural guide for outsiders.

The perspective of our research is to investigate linguistic code-switching in Patricia Grace's novel "Potiki".

Key words: *ode switching, types of code switching, language, beliefs, culture, Native American culture, Ojibwe, American Indians.*

Проблема перемикання коду – одна з найактуальніших тем у сучасній лінгвістиці, яка досліджується вітчизняними та закордонними науковцями (Л. Ставицька, Дж. Блом, Дж. Гамперц, К. Майерс-Скоттон) та розглядається як перехід мовця у процесі мовленнєвого спілкування з однієї мови (діалекту, стилю) на іншу залежно від умов спілкування в межах однієї етнічної культури. Мова, культура та ідентичність переплетені, як гілки, з яких роблять кошик; коли вони щільно сформовані, так само як ідентичність щільно сформована мовою та культурою. Сучасна американська письменниця індіанського походження, Луїза Ердріч синкретизувала два «дива символів і звуків» в одну захопливу мову – власне поєднання корінної (індіанської) та англійської мов, яке структурує її світогляд.

Писати мовою Оджибве – означає думати мовою, діяти мовою, жити мовою. Незважаючи на те, що вона не володіє вільно мовою свого корінного народу, за допомогою перемикання кодів Л. Ердріч залучає читачів до своєї культури, таким чином перекладаючи її культуру для англомовних читачів. Перемикання кодів надає можливості корінній письменниці буквально бути уявленою на сторінці, а не матися на увазі в ідеях.

Мета статті дослідити перемикання мовних кодів в сучасних англомовних амеріндіанських прозових текстах Льюїс Ердріч «The Last Report on the Miracles at Little No Horse», «Love medicine». Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**: виявити та проаналізувати використання перемикання мовних кодів в сучасних англомовних амеріндіанських прозових текстах Льюїс Ердріч «The Last Report on the Miracles at Little No Horse», «Love medicine».

Об'єктом дослідження є перемикання мовного коду в сучасних англомовних амеріндіанських прозових текстах Льюїс Ердріч «The Last Report on the Miracles at Little No Horse», «Love medicine».

Предметом дослідження є культурні особливості перемикання мовних кодів в сучасних англомовних амеріндіанських прозових текстах Льюїс Ердріч «The Last Report on the Miracles at Little No Horse», «Love medicine».

Виклад основного матеріалу дослідження. Одна зі стратегій, яку використовують корінні, багатомовні автори для розповіді своїх історій, – це перемикання кодів, перехід між мовами – часто колонізуючою (більшість) та корінною (меншість) – оскільки перемикання кодів визнає життєвий досвід авторів, оскільки ці автори часто поєднують дві культури – предківську та сучасну – і переносить владу від колонізатора до колонізованого. Перемикання кодів – це «використання слів та структур з більш ніж однієї мови... одним і тим самим мовцем в одній мовленнєвій ситуації, розмові чи висловлюванні» (Callahan, 2004). Деніел Вестон та Пенелопа Гарднер-Хлорос далі визначають перемикання кодів як «зіставлення двох мов в одному тексті» (Weston, Gardner-Ch., 2015). Джон М. Ліпські опублікував одне з перших досліджень, яке розглядало перемикання іспансько-англійських кодів поза мовою та визначив три типи перемикання кодів: тип I, який є переважно одномовним з «декількома словами з іншої мови, доданими для смаку»; тип II, який містить міжреченнєві перемикання кодів; та тип III, який включає внутрішньореченнєві перемикання кодів (Lipski, 1982).

За допомогою перемикання кодів Л. Ердріч визнає сучасну реальність англійської мови як її рідної мови, одночасно перекладаючи тягар розуміння на англомовних читачів; перемикання кодів зміцнює виживання корінних народів, роблячи їхню мову – а отже, і самих себе – видимими на сторінці.

Перемикання кодів дозволяє Л. Ердріч представити свій мультикультурний досвід. За допомогою перемикання кодів письменниця бере участь у мовних переговорах; балансує потреби корінних народів з бажаннями аудиторії, вдаючись до перемикання кодів II та III типу за Ліпські. Л. Ердріч перемикає коди цілими реченнями, часто залишаючи їх неперекладеними. Так, в «Last Report» перемикання кодів використовується як в оповіді, так і в діалозі, але в контекстуально відповідних умовах; значна

частина мови Оджибве знаходиться у флешбеках, між персонажами Оджибве або між отцем Демієном та більш «традиційними» жителями Оджибве.

У романі «The Last Report on the Miracles at Little No Horse» Агнес – черниця, яка залишає монастир, спостерігає за вбивством коханого, переживає повінь, а після того, як втратила все та знайшла нового священика резервації мертвим на дереві, вирішує видати себе за нього: отця Демієна Модеста. Агнес рішуче налаштована завершити словник мови Оджибве, який розпочав нещодавно померлий священик резервації отець Гуго. Агнес/отець Демієн поставив собі за мету зберегти мову Оджибве, і при цьому мова, люди та культура Оджибве стають його орієнтиром. Л. Ердріч використовує різноманітні стратегії перемикування кодів на лексичному та реченнєвому рівнях, а також надає контекстуальні підказки в романі, включаючи визначення, переклади, приклади та повторення. Крім того, вона включає неперекладені слова, фрази та речення мови Оджибве.

В романі «Last Report» Л. Ердріч дає пояснення мові Оджибве за допомогою конструкцій на кшталт: «March, Onaabani-giizis, it is called. Crust-on-the-snow moon, for the angle of the sun strikes just so, enough to melt and refreeze the surface while the snow lies beneath», використовуючи слово Оджибве «Onaabani-giizis» (березень) лише для передачі краси (Erdrich, 2009)».

Л. Ердріч відносно мало перемикає коди на рівні речень, і коли вона це робить, перемикування кодів часто не суттєво впливає на розуміння. Прикладом є одна з історій Нанапуша, яку він розповідає в розділі під назвою «Patakizoog!». В історії Нанапуша більшість його групи людей загинули, а ті, хто вижив, вважали масове самогубство об'єднанням зі своїми близькими. Однак, мудра, старша жінка каже: «Mii'e etaa i'iwe gay onji shabwii'ing . . . gakina awiyaa ninaandawenimaa chi mazhiweyt. Neshke idash tahnee pahtahneynahwug gey ani bimautiliziwaad» (Erdrich, 2009). Слухачі «здивовані, що вона закликала жінок народжувати дітей у своєму горі, наказувала чоловікам випростатися, доблесно намагатися народжувати дітей, доки вони

не впадуть!». Описуючи реакцію слухачів, Л. Ердріч частково перекладає заклик жінки, тому що читач може не зрозуміти ні буквального наказу народжувати дітей, ні гумористичного підтексту історії без попереднього перекладу.

При перемиканні кодів (за Вестоном і Гарднер-Хлоросом) мови мають розподіл праці, що призводить до спільного наслідку того, що Фергюсон і Фішман називають «диглосією», коли одні мови виконують вищі функції... а інші мови – нижчі». У романах Л. Ердріч англійська мова часто виконує вищі функції, які включають «управління державою та релігійне богослужіння», а мова Оджибве – нижчі функції, які включають «розмови з друзями чи родиною» (Weston, Gardner-Ch., 2015). Хоча ця дихотомія не є винятковою в її перемиканні кодів – наприклад, отець Демієн молиться мовою Оджибве, що дає читачу зрозуміти про інтимність даного таємства.

Ще однією поступкою, яку робить Л. Ердріч під час перемикання коду, є синтаксис. Як зазначає Тройер, у книзі «Love Medicine» Ердріх розміщує мову Оджибве «в межах англійських синтаксичних конструкцій», використовуючи артиклі, наприклад, перед словами Оджибве, проте в мові Оджибве не має артиклів. Л. Ердріч продовжує використовувати артиклі в «Last Report», наприклад, «Can Jesus kill a windigo?» (Erdrich, 2009), а також ставить перед іменниками, що перемикають код, англійські прийменники, як-от у «crying for n'gah, n'gah, weakly asking for nibi or soup» (Erdrich, 2009). До прикладу, Л. Ердріч іноді представляє дієслова у формі інфінітива, як-от у «our gift, which is to mazhiwe at any time of the day or night» (Erdrich, 2009); тут вона встановлює інфінітив з «to», але після нього додає мову Оджибве, таким чином змішуючи синтаксичні норми англійської мови та мови Оджибве (Beidler, Barton, 2006).

До прикладу у романі «Love Medicine», Тройер стверджує, що мова є символом прагнення персонажів до культури Оджибве та їхньої одержимості нею – прагнення, яке вони передають англійською мовою. Він вказує на приклад цього прагнення з фразою «ciga wa», яка означає «чи можна мені

закурити?». Однак терміна «ciga wa» не існує (Treuer, 2006). У творі «Books & Islands in Ojibwe Country» Л. Ердріч визнає, що маніпулювала Оджибве, особливо словами, яких немає в словнику Оджибве (Erdrich, 2003). Однак в романі «Last Report» авторка використовує «opwaagaansz» для позначення сигарети (Erdrich, 2009); Хоча Л. Ердріч використовує нетрадиційне написання (літера «z» відсутня в словниках народу Оджибве), вона використовує слово Оджибве для позначення сигарети, ілюструючи власне вивчення мови, яке походить саме від того прагнення, на яке посиляється Тройер.

Однак перемикання кодів Л. Ердріч символізує її бажання вивчити та зберегти мову, інтегруватися в культуру та поділитися нею зі своєю аудиторією. Корінні письменники стають культурними дороговказами, відповідальними за передачу досвіду культури стороннім, коли ці письменники є особистостями з індивідуальним досвідом написання окремих романів. Л. Ердріч, таким чином, вважається тими, кого Гаятрі Співак називає «корінними інформаторами» (Spivak, 1999), від яких очікується, що вони будуть говорити від імені своїх відповідних культур і представлятимуть неіснуючу однорідність не лише в межах своїх культур, але й у всьому «корінному досвіді».

Однак, як пояснюють Вестон і Гарднер-Хлорос, персонажів можна «вважати своєрідними соціолінгвістичними інформаторами» (Weston, Gardner-Ch., 2015); персонажі в «Last Report» функціонують як соціолінгвістичні інформатори. Через отця Демієна та Нанапуша, зокрема, Л. Ердріч прагне поінформувати читача не лише про лінгвістичні елементи мови Оджибве, але й про її культурну цінність. Отець Демієн також працює як буквальный інформатор, продовжуючи писати словник для збереження мови Оджибве; твір, який інформуватиме майбутні покоління. Хоча персонажі романів по-різному використовують мову корінних народів, через цих персонажів письменниця також позиціонує себе як соціолінгвістичного інформатора.

Отець Демієн і Нанапуш – сторонні – представники (останнього) покоління, які вивчили корінну мову як рідну. Отже, вони пережили досвід колонізації; перемикання кодів охоплює досвід корінних народів від колонізації до сучасності. Як зазначає Хафен, «Нанапуш не лише стверджує взаємозв'язок корінних народів та роль мови, він говорить деколонізуючим голосом, яким отець Демієн не може. Він бачить священний зв'язок між ідентичністю, місцем та об'єктами, який отець Демієн, незважаючи на своє остаточне вільне володіння мовою Оджибве та переклад слів Нанапуша, може спостерігати, але не відчувати» (Erdrich, 2009). Незважаючи на всю роботу, яку Л. Ердріч докладає, щоб представити отця Демієна як почесного Оджибве мовця, це найбільше, чим він може бути; зрештою, він – Агнес, жінка німецького походження, яка приховує своє справжнє «я». Агнес – це те, що Ді Горн називає підривним мімікером: «Підривний мімікер усвідомлює себе та активно претендує на власну відповідальність, ставлячи під сумнів власну культурну апропріацію». Таким чином, «Агнес-Дамієн... створює «синкретичне» спільне бачення, в якому співіснують католицька та анішінабе традиції» (Horne, 2009), бачення, яке письменниця ілюструє за допомогою перемикання кодів – вона показує нам результат синкретичної співпраці, а не розповідає нам про нього. Хоча Ердріч іноді сигналізує, що уривок вимовляється мовою корінних народів, але пишуть його англійською, більша частина перемикання кодів відбувається в самій мові – синхронність на виду.

Зрештою, Л. Ердріч більше стурбована збереженням своєї корінної мови, представленням своєї корінної культури та збереженням некорінної мови, а отже, і культури, ніж дотриманням граматичної досконалості.

В «Last Report» Л. Ердріч Агнес демонструє одночасно красу та тягар різноманітності, яку поділяє письменниця. Наприкінці свого життя вона вирушає на човні до Острова Духів, щоб померти. Вона думає: «Yes, it was time to put the weight down, the burden» (Erdrich, 2009) що, настав час скинути тягар її подвійного життя. Один з її останніх спогадів – це перше вивчення мови Оджибве, «flows of Ojibwe language first began to make sense – a word here,

a word there, a few connections, then the shape of ideas» (Erdrich, 2009). Тепер Агнес може відчувати ностальгію, бо вона вільно володіє мовою Оджибве, і її перетворення завершене. Вона сподівається, що втече від диявольського пса, і її душа «sneak by the hell gates and pearly gates into that sweeter pasture, the heaven of the Ojibwe (прокрадеться крізь ворота пекла та перлинні ворота до того солодшого пасовища, раю Оджибве)» (Erdrich, 2009).

Перемикання кодів створює не лише візуальне, а й символічне зіставлення між мовами та культурами корінних та некорінних народів. Окрім визначення того, скільки перемикання кодів включати в текст, автори повинні враховувати візуальний вплив перемикання кодів та вирішувати, чи виділяти курсивом мову корінних народів. Асоціація сучасних мов закликає письменників «виділяти курсивом іноземні слова, що використовуються в англійському тексті». Тому виділення курсивом словника корінних народів сигналізує читачеві, що слова є «іноземними»; «візуальний контраст між шрифтами підкреслює протиставлення між двома мовами». Однак вибір не виділяти курсивом вказує на ставлення до вбудованої мови або до перемикання кодів (Callahan, 2004); курсив виділяє слова, роблячи їх для читача іноземними та, отже, різними, тоді як відсутність курсивом сигналізує про рівність мов і, отже, зрівнює силу кожної мови.

У романі «Love Medicine» Ердріх використовує курсив для мови Оджибве, тим самим вказуючи на те, що мова Оджибве є «іноземною» мовою. Наприклад, Лулу згадує про час, проведений у державній школі, та сум за матір'ю Флер. «I lived by bells, orders, flat voices, rough English. I missed the old language in my mother's mouth. Sometimes I heard her. *N'dawnis, n'dawnis*. My daughter, she consoled me. *Giizhawenimin*. Her voice came from all directions, keeping me from inner harm» (Erdrich, 2009). В «Last Report», Л. Ердріх не виділяє мови Оджибве курсивом, сигналізуючи про те, що мова рівноцінна англійській; насправді. Однак вона виділяє курсивом інші мови, що відрізняє їх як від англійської, так і від мови Оджибве. Письменниця також виділяє курсивом інші мови корінних народів в «Last Report», наприклад, «*ikwe-inini*,

a woman-man called a winkte by the *Bwaang*» (Erdrich, 2009). Тут термін мови Оджибве не виділено курсивом, але термін *Bwaang* – так, що сигналізує про те, що *winkte* є іноземною мовою.

Хоча Л. Ердріч не надає глосарій у своїх романах для дорослих, вона включає короткий глосарій у дитячий роман «*The Birchbark House*. Крім того, Пітер Г. Бейдлер і Гей Бартон написали «Читацький путівник по романах Луїзи Ердріч», оскільки вважають, що «є місце для такого глосарію, як цей, оскільки читачі, які не докладають зусиль, щоб зрозуміти уривки Л. Ердріч мовою Оджибве, щось пропускають». Бейдлер і Бартон, однак, визнають, що «Л. Ердріч може не хотіти, щоб носії мови не-Оджибве розуміли значення деяких із цих речень, або принаймні може бути байдуже, якщо вони не розуміють їх точно. Вона може захотіти зберегти деякі фрази як особисті повідомлення для тих небагатьох читачів, більшість з яких самі Оджибве, які можуть розуміти стару мову» (Beidler, Barton, 2006).

Висновки і перспективи подальших розробок. Отже, як стверджує Л. Ердріч, перемикання кодів може дезорієнтувати деяких читачів. Вона викидає силу мови та культурних знань у англomовного читача та переносить її на корінних жителів. З іншого боку, перемикання кодів може створити близькість між авторами та читачами, які розуміють мову корінних народів, саме тому письменниця запобігає спробам відчужити мову корінних народів за допомогою курсиву та глосаріїв, що ще більше підкорює корінних письменників та читачів. Для цих авторів перемикання кодів – це спроба відповісти на мовне питання.

Перспективою нашого дослідження є дослідити перемикання мовних кодів в романі Патрісії Грейс «*Potiki*».

ЛІТЕРАТУРА

1. Beidler Peter G. and Barton G. A Reader's Guide to the Novels of Louise Erdrich: Revised and Expanded Edition. U. of Missouri Press. 2006. 435p.

2. Blom J., Gumperz J. Social meaning in linguistic structure: codeswitching in Norway. New York. 1972. 486 p.
3. Callahan L. Spanish/English Codeswitching in a Written Corpus. John Benjamins Publishing Company. 2004. 183 p.
4. Erdrich L. The Birchbark House. Hyperion Books. 1999. 256 p.
5. Erdrich L. Love Medicine. HarperPerennial. 2009. 400 p.
6. Erdrich L. Books & Islands in Ojibwe Country. National Geographic. 2003. 192 p.
7. Erdrich L. The Last Report on the Miracles at Little No Horse. HarperPerennial. 2009. 386 p.
8. Ferguson Charles A. Diglossia. Word 15. 1959. pp. 325-340.
9. Fishman J.A. Bilingualism with and without diglossia; Diglossia with and without bilingualism. Oxford: Wiley-Blackwell. 2003. pp. 359-366.
10. Horne D. «I Meant to Have But Modest Needs». Studies in the Literary Achievement of Louise Erdrich, Native American Writer: Fifteen Critical Essays. Mellen. 2009. pp. 275-292.
11. Lipski J. M. «Spanish-English Language Switching in Speech and Literature: Theories and Models». *Bilingual Review/La Revista Bilingüe*, Vol. 9, No. 3, Sept.-Dec. 1982. pp. 191-212.
12. Myers-Scotton C. Social motivations for code switching: evidence from Africa. Oxford: Clarendon Press. 1993. 192 p.
13. Panhwar F. Multilingualism in Sindh, Pakistan: the functions of code switching used by educated, multilingual, Sindhi women and the factors driving its use: thesis ... for the degree of Ph. D. in Linguistics, University of Sussex. UK. 2018. 260 p.
14. Treuer D. Native American Fiction: A User's Manual. Graywolf Press. 2006. 212 p.
15. Spivak G. Ch. A Critique of Postcolonial Reason: toward a History of the Vanishing Present. Harvard University Press. 1999. 450 p.
16. Weston D. and Penelope Gardner-Ch. «Mind the Gap: What Code-Switching in Literature Can Teach Us about Code-Switching». *Language and Literature: Journal of the Poetics and Linguistics Association*, vol. 24, no. 3, Aug. 2015, pp.

REFERENCES

1. Beidler, Peter G. and Barton G. (2006). A Reader's Guide to the Novels of Louise Erdrich: Revised and Expanded Edition. U. of Missouri Press. 435 p. [in English].
2. Blom, J., Gumperz, J. (1972). Social meaning in linguistic structure: codeswitching in Norway. New York. 486 p. [in English].
3. Callahan, L. (2004). Spanish/English Codeswitching in a Written Corpus. John Benjamins Publishing Company. 183 p. [in English].
4. Erdrich, L. (1999). The Birchbark House. Hyperion Books. 256 p. [in English].
5. Erdrich, L. (2009). Love Medicine. HarperPerennial. 400 p. [in English].
6. Erdrich, L. (2003). Books & Islands in Ojibwe Country. National Geographic. 192 p. [in English].
7. Erdrich, L. (2009). The Last Report on the Miracles at Little No Horse. HarperPerennial. 386 p. [in English].
8. Ferguson, Charles A. (1959). Diglossia. Word 15. pp. 325-340. [in English].
9. Fishman, J.A. (2003). Bilingualism with and without diglossia; Diglossia with and without bilingualism. Oxford: Wiley-Blackwell. pp. 359-366. [in English].
10. Horne, D. (2009). «I Meant to Have But Modest Needs». Studies in the Literary Achievement of Louise Erdrich, Native American Writer: Fifteen Critical Essays. Mellen. pp. 275-292. [in English].
11. Lipski, J. M. (1982). «Spanish-English Language Switching in Speech and Literature: Theories and Models». *Bilingual Review/La Revista Bilingüe*, Vol. 9, No. 3, Sept.- Dec. pp. 191-212. [in English].
12. Myers-Scotton, C. (1993). Social motivations for code switching: evidence from Africa. Oxford: Clarendon Press. 192 p. [in English].
13. Panhwar, F. (2018). Multilingualism in Sindh, Pakistan: the functions of code switching used by educated, multilingual, Sindhi women and the factors driving its use: thesis ... for the degree of Ph. D. in Linguistics, University of Sussex. UK. 260 p. [in English].

14. Treuer, D. (2006). *Native American Fiction: A User's Manual*. Graywolf Press. 212 p. [in English].
15. Spivak, G. Ch. (1999). *A Critique of Postcolonial Reason: toward a History of the Vanishing Present*. Harvard University Press. 450 p. [in English].
16. Weston, D. and Penelope Gardner-Ch. (2015). «Mind the Gap: What Code-Switching in Literature Can Teach Us about Code-Switching». *Language and Literature: Journal of the Poetics and Linguistics Association*, vol. 24, no. 3, Aug. pp.194–212. [in English].